

Täysistunto

Torstai 7.12.2023 klo 16.00—1.56

2.1. Suullinen kysymys perusopetukseen panostamisesta (Nasima Razmyar sd)

Suullinen kysymys SKT 73/2023 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Razmyar, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.01 Nasima Razmyar sd: Arvoisa puhemies! Tiistaina julkistetut Pisa-tutkimusten tulokset ovat erittäin huolestuttavia ja suora, vakava hätähuuto suomalaiselle koulutukselle ja sen tulevaisuudelle. Kyse on yli hallituskausien jatkuneesta kehityksestä, ja syytkin ovat siihen moninaisia. Huolestuttavinta tässä on se, että tipumme nyt tuloksissa verrokkimaidemme joukosta. Huoli asiasta pitäisi siis olla puolueiden yhteinen.

Kun kyse on yli hallituskausien jatkuneesta kehityksestä, niin pitäisikö asiaa myös ratkaista yhdessä? Parlamentaaraisella tki-työryhmällä saatiin kestävät, yhteiset linjaukset. Olisitteko te nyt valmiita samaan: kokoamaan asiantuntijoita, poliitikkoja yli hallitus—oppositio-ajan yhteen ja etsimään niitä pitkäaikaisia ratkaisuja ja keinoja?

Opetusministeri Henriksson, onko hallitus valmis perustamaan vastaavan parlamentaarisen työryhmän päättämään näistä ratkaisuista tämän vakavan kehityksen pysäyttämiseksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Henriksson, olkaa hyvä.

16.03 Opetusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustajalle erittäin tärkeästä aiheesta. On totta, että Suomi ja suomalaisten nuorten oppimistulokset ovat laskeneet paljon tässä viimeisessä Pisa-tutkimuksessa, joka julkistettiin nyt tiistaina, ja se on asia, minkä hallitus ottaa suurella vakavuudella. Ja aivan kuten edustaja tässä totesi, tämä asia kuuluu meille kaikille.

On todettava myös, että näissä tuloksissa nähdään myös, että samansuuntainen kehitys on ollut melkein kaikissa OECD-maissa. Suomi ei ole tässä yksin. Mutta samalla tietysti meidän on huolehdittava siitä, että meillä on hyvä koulu kaikille meidän lapsille ja nuorille. Sen takia hallitus tällä kaudella tulee panostamaan 200 miljoonaa euroa perusopetuksen vahvistamiseen, ja se on erittäin tärkeätä. Me tulemme myös perustamaan [Puhemies ko-puttaa] parlamentaarisen työryhmän miettimään tulevaisuuden koulua, ja tätä työtä me saamme tehdä yhdessä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 68/2023 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Razmyar, olkaa hyvä.

16.04 Nasima Razmyar sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille vastauksesta. On totta, että tiputusta on tapahtunut myös muilla verrokkimailla, mutta meidän tiputuksemme on järkyttävän suuri. Koulutus on meidän ainoa luonnonvaramme, se meidän tärkein voimavaramme, ja meillä ei ole mitenkään varaa tippua tästä kehityksestä.

Meidän kunnillamme on valtavan suuri rooli koulutuksen järjestämisessä ja tietenkin myös koulutuksen rahoituksessa. Hallitus valitettavasti kuitenkin näistä hyvistä, kauniista puheistanne huolimatta on leikkaamassa koulutuksesta. [Ben Zyskowicz: Eikä ole!] Sen, minkä te olette antamassa, te toisella kädellä valitettavasti olette viemässä kunnilta pois. [Vasemmalta: Kuunnelkaa nyt!]

Lisäksi kunnille tulivat nyt valitettavasti yllätyksenä myös nämä uudet laskelmat, jotka ovat viemässä 400 miljoonaa euroa. [Ben Zyskowiczin välihuuto] Opetusministeri Henriksson, te olette julkisuudessa vaatinut, että kunnilta ei enää leikata erityisesti opetuksesta, joten onko tässä hallitus yhtenäinen ja voitteko vakuuttaa, että koulutuksesta pidetään huolta myös siellä kunnissa, [Puhemies koputtaa] missä tehdään arvokasta ja tärkeää työtä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Henriksson, olkaa hyvä.

16.06 Opetusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos aloitan siitä, että nyt tällä hallituskaudellahan panostetaan 200 miljoonaa lisää. Tulee 50 miljoonaa lisää ensi vuonna, kun vakiinnutetaan tasa-arvorahoitusta, jolla me pystymme tasoittamaan niitä eroja, jotka ovat eri koulujen välillä riippuen siitä, missä sosioekonomisessa tai minkälaisessa tilanteessa koulu on. Niille kouluille, joissa on sosioekonomisesti sellaisia lapsia, jotka tarvitsevat enemmän tukea, myös maksetaan enemmän. Oppimisen tukea uudistetaan 100 miljoonalla eurolla.

Ja sitten tärkeä asia: Tulee kolme vuosiviikkotuntia lisää alakouluun, jotta lapset oppivat tulevaisuudessa lukemaan, kirjoittamaan ja laskemaan paremmin. Tämä on se, mitä meidän hallitusohjelmamme tänä päivänä takaa.

Me olemme haasteellisessa taloudellisessa tilanteessa, mutta meidän on syytä huolehtia ja meidän on huolehdittava siitä, että osaamisesta pidetään huolta, [Puhemies koputtaa] koska siinä on kyse Suomen tulevaisuudesta ja siinä on kyse myös siitä, [Puhemies koputtaa] että meidän talous saadaan kasvuun.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Hanna, olkaa hyvä.

16.07 Hanna Räsänen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tulossa olevassa kuntien valtionosuusuudistuksessa ei ole tulossa lisää rahaa — vai onko tulossa? Kysyn koko hallitukselta.

Hallitusohjelmaan on kirjattu kunnille oppilasmäärän suhteen minimivaatimus, joka kielii hallituksen tavoitteesta sulkea lähikouluja pienissä kunnissa ja istuttaa pieniä lapsia koulutaksin penkille jopa tuntikausiksi. Kysyn edelleen kuntaministeriltä: Kuinka hallitus aikoo vahvistaa jokaisen kaupungin ja kunnan taloudellista kykyä tarjota lapsille laadukas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 68/2023 vp

ta ja tasa-arvoista perusopetusta? Ja kuinka voitte taata sen, että pieniä lapsia ei istuteta koulubussissa tai -taksissa jopa tuntia tai puoltatoista tuntia per sivu?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.08 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt kun on tehty sote-uudistus, niin sen jälkeen kuntien kaikkein tärkein tehtävä on sivistys, varhaiskasvatus ja perusopetus, sivistyksen elinvoiman luominen. Kun me katsoimme esimerkiksi hallituksen ensi vuoden talousarviota, se on kuntataloutta lievästi vahvistava, eli siellä tehdään toimia, jotka lisäävät... Ministeri Henriksson täällä hienosti kertoi siitä, että tällä hallituskaudella perusopetukseen lisätään 200 miljoonaa lisää, tasa-arvorahaa 50 miljoonaa. Siellä on tekijöitä, joilla vahvistetaan nimenomaan tätä koulutusroolia, mikä kunnilla on.

Ja mitä tulee täällä edellisissä puheenvuoroissa viitattuihin valtionosuuksien yllätysleikkauksiin, [Ben Zyskiewicz: Marinin perintö!] ne tulivat suoraan edellisen hallituksen tekemästä sote-uudistuksesta, sen laskentatavasta, verotuksen valmistumisesta, ja sen jälkeen ne ovat meillä käsissä. Me olemme hakeneet nyt siihen nopean ratkaisun, joka on ollut täällä eduskunnassa käsittelyssä ja jolla ensi vuoden osalta varmistetaan, että kunnilta tämä raha ei leikkaudu ensi vuoden tasolla. Ja hallitus on hakemassa pitkän aikavälin ratkaisuja siihen, että saadaan tätä summaa kompensoitua. Mutta se tuli puhtaasti meille annettuna, se ei ole millään tavalla tämän hallituksen päätöksiä, vaan päinvastoin haluamme sitä korjata.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eloranta, olkaa hyvä.

16.09 Eeva-Johanna Eloranta sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Uusissa oppimistuloksissa herättää isoa huolta myös lukutaito. Heikkojen lukijoiden osuus on kolminkertaistunut 2000-luvun alun 7 prosentista 21,4:ään, yli viidennekseen. Tämä on erittäin huolestuttava kehityskulku. Lukutaito on kaiken oppimisen perusta, jopa yhteiskunnassa toimimisen perusedellytys. Opetusryhmien koko ja riittävä oppimisen tuki ovat tärkeitä, mutta ehkä myös opetussuunnitelmia pitäisi jo uudistaa ja tehdä lisätilaa lukemiselle ja perustaidoille. On hyvä, että äidinkielen ja lukemisen viikkotunteja nyt lisätään.

Viime vaalikaudella eduskunnan valtiovarainvaliokunnan aloitteesta laadittiin lukutaitostrategia ja lukutaito-ohjelma vahvistamaan lukutaitoa. Tätä työtä on rahoitettu viime vaalikaudella vähintään puoleltoista miljoonalla eurolla vuodessa. Hallituksessa ajattele kuitenkin nyt ohjelmaa alas. Ensi vuodelle rahoitusta on vähennetty puoleen, 700 000:een, mutta sen jälkeisinä vuosina rahoitus laskee 250 000 euroon. Arvoisa ministeri, joka viidennen nuoren lukutaito on heikko. Eikö hallituksen olisi syytä panostaa nyt [Puhemies koputtaa] myös tähän eduskunnan toiveesta perustettuun lukutaito-ohjelmaan eikä ajaa sitä alas?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Henriksson, olkaa hyvä.

16.10 Opetusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja on varsin oikeassa siinä, että lukutaito on avain kaikelle oppimiselle. Me tiedämme sen, että ellei osaa lukea, on vaikeata myös pärjätä esimerkiksi matematiikan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 68/2023 vp

tehtävissä, joissa usein on myös kirjallisia tehtäviä. Sekin saattaa olla yksi vastaus siihen, miksi matematiikassa myös pärjätään huonommin: koska lukutaito on heikentynyt.

Mitä hallitus sitten tekee? No hallitus vastaa tähän nyt juuri sillä, että panostetaan näihin taitoihin. Sen takia juuri panostetaan riittävästi rahaa niin, että lukemiseen ja kirjoittamiseen saadaan kaksi vuosiviikkotuntia lisää alakoulussa ja laitetaan vielä yksi viikkotunti matematiikkaa 3.—6. luokalla. Tämä on se tärkeä asia. Sitten haluan huomauttaa myös siitä, että se lukutaitostrategia on tosi tärkeä. Hallitus edelleen rahoittaa sitä.

Mutta mitä me kaikki pystymme tekemään: me pystymme lukemaan lapsillemme, ja se ei maksa mitään. Kirjoja saadaan myös kirjastosta, ja se on meidän vanhempien, kaikkien tehtävä myös ottaa se kirja esille siellä kotona.

Kysymyksen käsittely päättyi.